

Laura Ratniece, PhD, MA

Groningenas Universitātes Juridiskās fakultātes docente

JĒDZIENA “KONTAKTSTUNDA” INTERPRETĀCIJA UN TĀS IETEKME UZ MĀCĪBU METOŽU IZVĒLI

INTERPRETATION OF “CONTACT HOUR” CONCEPT AND ITS IMPLICATIONS ON THE CHOICE OF TEACHING METHODS

Atslēgvārdi: kontaktstunda, tieša saskarsme, mācību metodes

Key words: contact hour, direct communication, teaching methods

Summary

Article 1.7 of the Republic of Latvia Law on Higher Education Institutions provides a definition for the concept of a “contact hour”. Among the main elements thereof is the requirement to have a direct communication of academic staff and students. This article explores the interpretation of the concept of a contact hour, and outlining its possible implications on the choice of teaching methods. The main conclusion is that the requirement to have a direct communication of academic staff and students might restrict the choice of teaching methods.

Ievads

Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumu Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” 9. un 19. pants paredz, ka pilna laika bakalaura studiju programmās no kopējā programmas apjoma (izņemot praksei un bakalaura darba izstrādei paredzēto apjomu) vismaz 40% jābūt kontaktstundām; maģistra studiju programmās – vismaz 30% (izņemot praksei un maģistra darba izstrādei paredzēto apjomu) jābūt kontaktstundām.¹ Viens no galvenajiem

---

¹ Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumi Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/266187-noteikumi-par-valsts-akademiskas-izglitibas-standartu> [aplūkots 01.12.2023.].

iemesliem, kāpēc šāds regulējums attiecībā uz minimālo kontaktstundu skaitu tika pieņemts, bija studentu prasība nodrošināt kvalitatīvu izglītību, proti, lai augstskolām būtu pienākums nodrošināt nodarbības un tās netiktu aizstātas ar individuālo darbu bibliotēkā.² Kontaktstundas definīcija Augstskolu likumā³ ir jau kopš 2000. gada 26. decembra. Augstskolu likuma 1. panta 7. punkts paredz, ka kontaktstunda ir “akadēmiskā personāla un studējošo tieša saskarsme, kura tiek īstenota studiju programmas mērķu un uzdevumu sasniegšanai atbilstoši studiju programmas plānam un kuras ilgums ir viena akadēmiskā stunda”. Līdz šim brīdim šī norma nav tikusi grozīta, un tātād šāds kontaktstundas jēdziena definējums ir spēkā jau vairāk nekā 20 gadus.

Iepriekš minētās tiesību normas ir saistošas augstskolām un akadēmiskajam personālam, un tās faktiski sniedz regulējumu tam, kā ir organizējami studiju kursi, proti, cik daudz ir jābūt kontaktstundām, cik gara ir viena kontaktstunda un kādi ir kritēriji, lai akadēmisko stundu varētu uzskatīt par kontaktstundu. Tas, ko šīs normas tieši neregulē, ir – kādas mācību metodes akadēmiskais personāls var izmantot kontaktstundas laikā.⁴

Lai gan nav pieejami precīzi dati par to, cik daudz un kādas tieši mācību metodes akadēmiskais personāls izvēlas un lieto Latvijas augstskolās, tomēr, saskaņā ar šā raksta autore personīgo darba pieredzi un novērojumiem, lekcija varētu būt dominējošā metode. Ievērojot to, ka lekcija ne vienmēr ir efektīvākā mācību metode,⁵ kā arī to, ka pastāv ļoti daudz dažādu citu mācību metožu, ir nepieciešams pētīt, kā tieši akadēmiskais personāls izvēlas mācību metodes un kādi ierobežojumi pastāv, kas varētu ietekmēt šo izvēli. Šis ir plašs jautājums, kuru nevar apskatīt šajā rakstā. Līdz ar to šis raksts koncentrēsies tikai uz to, vai un kā Latvijā spēkā esošais tiesiskais regulējums varētu ietekmēt mācību metožu izvēli. Proti, šā raksta mērķis ir aplūkot Augstskolu likuma 1. panta 7. punktā paredzētās kontaktstundas jēdziena definīcijas interpretāciju un noskaidrot, vai un

² Ministru kabineta noteikumu projekta “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” anotācija. Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40300977> [aplūkots 04.12.2023.]. Sk. arī, piemēram, LSM.lv 2013. gada 19. februārī publicēto rakstu “LSA: Jānosaka minimālais lekciju skaits augstskolās”. Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/lisa-janosaka-minimalais-lekciju-skaitis-augstskolas.a51907/> [aplūkots 02.12.2023.]; Latvijas Studentu apvienības interneta mājaslapā 2013. gada 19. februārī publicēto rakstu “Latvijas Studentu apvienība izvirza priekšlikumu noteikt minimālo akadēmisko kontaktstundu skaitu pilna laika studijām”. Pieejams: <https://www.lsa.lv/latvijas-studentu-apvieniba-izvirza-priekslikumu-noteikt-minimalo-akademisko-kontaktstundu-skaitu-pilna-laika-studijam/> [aplūkots 02.12.2023.].

³ Augstskolu likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums> [aplūkots 03.12.2023.].

⁴ Augstskolu likuma 6. panta ceturtdaļa paredz, ka “Akadēmiskais personāls ir tiesīgs izvēlēties mācību metodes”. Šis tiesības izriet no akadēmiskās brīvības principa. Tajā pašā laikā jānorāda, ka šīs tiesības nav absolūtas un akadēmiskajam personālam, izvēloties mācību metodes, jāievēro, piemēram, kontaktstundu daudzuma prasība, kopējais darba apjoms, kas izriet no kredītpunktu skaita, kā arī kontaktstundas definīcija. Šie faktori, it īpaši kontaktstundas definīcija, ietekmē to, kādas mācību metodes ir iespējams izvēlēties.

⁵ Sk., piemēram, Pulliam L. The Lecture: Are We Receiving Discredited Teaching Methods? The Phi Delta Kappan 44, No. 8 (1963), pp. 382–385; DiCarlo S. E. Too much content, not enough thinking, and too little FUN! Advances in Psychology Education 33, No. 4, 2009, pp. 257–264.

kā tā ietekmē mācību metožu izvēli. Ievērojot raksta robežas, raksts galvenokārt koncentrējas uz vienu no kontaktstundas jēdziena galvenajiem elementiem – tiešas saskarsmes – interpretāciju, jo tai ir vislielākā ietekme uz mācību metožu izvēli. Raksta noslēgumā tiek piedāvāti galvenie secinājumi un priekšlikumi.

1. Jēdziena “tieša saskarsme” interpretācija⁶

Augstskolu likumā nav ietverta jēdziena “tieša saskarsme” definīcija. Šis ir atvērts jēdziens (ģenerālklausula), kuru ir nepieciešams interpretēt, izmantojot tiesību normu interpretācijas metodes. Tāpat arī, lai noskaidrotu šī jēdziena saturu, nepieciešams apskatīt dažādus zinātniskos avotus.

Tiesību normas interpretācijai jā sākas ar vārdu jēgu, kuru ļauj noskaidrot gramatiskā interpretācijas metode.⁷ Latviešu literārās valodas vārdnīca jēdzienu “tiešs” skaidro kā “[t]āds, kas izpaužas, iedarbojas, ir konstatējams bez cita starpniecības [...]”, un attiecībā uz cilvēkiem – “[t]āds, ar kuru attiecībās (ar kādu, ar ko) nepastāv kāda cita starpniecība”.⁸ Savukārt jēdziens “saskarsme” tiek definēts kā “Cilvēku, to grupu mijiedarbība, kam raksturīga informācijas apmaiņa, savstarpēji regulēta rīcība, emocionāla ietekme”.⁹ Tātad “tieša saskarsme” starp akadēmisko personālu un studējošajiem varētu nozīmēt tādu mijiedarbību vai komunikāciju, kas ir personīga un notiek bez citām personām kā starpniekiem. Šeit gan jānorāda, ka vārdnīcas sniegtās definīcijas nav juridiski saistošas un nevar tikt izmantotas, lai noteiktu jēdzienu juridisko nozīmi.¹⁰

Apskatot dažādus zinātniskos avotus, var secināt, ka vienojošais jēdziena “tieša saskarsme” skaidrojumu elements ir komunikācija.¹¹ Tā, piemēram, profesore Irēna Žogla ir norādījusi, ka “Saskarsme un sadarbība mācībās tiek uzsvērtā kā nosacījums sabiedriski nozīmīgu zināšanu un prasmju apguvei. Tam atbilstošas mācīšanās formas – jautāšana, atbildēšana uz jautājumiem, diskusija”.¹² No šī skaidrojuma izriet, ka “tiešas saskarsmes” elements ir komunikācija. Komunikācijas jēdziens dažādos ar izglītību saistītos kontekstos sastopams vairāku autoru

⁶ Raksta autore izsaka pateicību *Mg. psych.*, *Mg. paed.* Ilutai Krūmiņai par palīdzību ar avotiem par jēdzienu “tieša saskarsme”.

⁷ Neimanis J. Ievads tiesībās. Rīga: zv. adv. Jānis Neimanis, 2004, 147.–149. lpp.

⁸ Sk. Latviešu literārās valodas vārdnīcas šķirklī “tiešs”. Pieejams: <https://lvv.tezaurs.lv/tie%C5%A1s> [aplūkots 03.12.2023.].

⁹ Sk. Latviešu literārās valodas vārdnīcas šķirklī “saskarsme”. Pieejams: <https://lvv.tezaurs.lv/saskarsme> [aplūkots 03.12.2023.].

¹⁰ Hobbs P. Defining the law: (Mis)using the dictionary to decide cases. *Discourse Studies* 13, No. 3, 2011, p. 328.

¹¹ Šeit gan jānorāda būtiska nianse saistībā ar avotu izmantošanu angļu valodā. Proti, oficiālajā Augstskolu likuma tulkojumā angļu valodā jēdziens “tieša saskarsme” ir tulkots kā *direct communication*, kas, iespējams, varētu vairāk atbilst jēdzienam “tieša komunikācija”, nevis “tieša saskarsme”. Līdz ar to, izmantojot avotus angļu valodā, ir kritiski jāizvērtē, vai to saturs atbilst Augstskolu likumā ietvertā jēdziena “tieša saskarsme” būtībai un mērķim.

¹² Žogla I. Didaktikas teorētiskie pamati. Rīga: RaKa, 2001, 196. lpp.

darbos,¹³ un tas apliecina komunikācijas nozīmi izglītībā. Autors Rūdolfs Beger (*Rudolf Beger*) tiešu komunikāciju ir aprakstījis kā personīgu (*face-to-face*) komunikāciju.¹⁴ Ja šo skaidrojumu piemēro tiešas saskarsmes jēdzienam kontaktstundas definīcijā, tad var secināt, ka akadēmiskajam personālam jābūt klātesošam un jānodrošina aktīva saziņa.

Saskarsmes jēdziena nozīmi, iespējams, varētu palīdzēt noskaidrot arī Civillikuma 181. pantā paredzētais “saskarsmes tiesības” jēdziens.¹⁵ Apskatot to, var secināt, ka jēdziens “saskarsme” ietver personiskas attiecības un tiešus kontaktus. Līdz ar to jēdziena “kontaktstunda” definīcijas kontekstā tas nozīmētu, ka jābūt tiešam kontaktam starp akadēmisko personālu un studējošajiem.

Piemērojot sistēmisko un teleoloģisko interpretācijas metodi, nozīmīgs avots ir jau minētie Ministru kabineta “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”. Lai gan tie tika pieņemti vairākus gadus pēc tam, kad jau bija spēkā esoša kontaktstundas jēdziena definīcija, tomēr šo noteikumu izstrādes materiālos netieši tiek atklāta kontaktstundas jēdziena būtība. Proti, noteikumu anotācijā minēts, ka šis regulējums “veicinās studiju programmu kvalitāti, kā arī dos iespēju studējošajiem pilnvērtīgāk izmantot attiecīgās augstskolas mācībspēkus studiju programmas apguvē”.¹⁶ No tā var secināt, ka kontaktstundas definīcija un tajā ietvertā tiešās saskarsmes prasība nepārprotami paredz personīgu un tiešu kontaktu un komunikāciju starp akadēmisko personālu un studējošajiem, lai studējošie varētu “pilnvērtīgāk izmantot attiecīgās augstskolas mācībspēkus studiju programmas apguvē”.

Ievērojot šā raksta robežas, vēsturiskā tiesību normu interpretācijas metode piemērota daļēji. Proti, izpētīts attiecīgais likumprojekts par grozījumiem Augstskolu likumā,¹⁷ ar kuru tika ieviesta kontaktstundas jēdziena definīcija, kā arī apskatīta konkrētās Saeimas sēdes stenogramma.¹⁸ Diemžēl šie avoti nesniedz detalizētu informāciju par to, kā tika izveidota kontaktstundas jēdziena definīcija. Līdz ar to šo pētījumu noteikti vajadzētu turpināt un paplašināt, piemēram, izmantojot empīriskās pētniecības metodes un intervējot definīcijas autorus.

¹³ Sk., piemēram, Houser M. L. Are We Violating Their Expectations? Instructor Communication Expectations of Traditional and Nontraditional Students. *Communication Quarterly* 53, No. 2, 2002, pp. 213–228. Bloju C. L., Stan R. V. Didactic Communication – Key Element for Any Successful Teaching Activity. *Procedia – Social and Behavioural Sciences* 76 (2013), pp. 105–109. Suciū L. The Role of Communication in Building Pedagogical Relationship. *Procedia – Social and Behavioural Sciences* 116 (2014), pp. 4000–4004.

¹⁴ Beger R. *Present-day corporate communication: a practice-oriented, state-of-the-art guide*. Singapore: Springer, 2018, p. 48.

¹⁵ Civillikums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums> [aplūkots 04.12.2023.].

¹⁶ Ministru kabineta noteikumu projekta “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu” anotācija. Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40300977> [aplūkots 04.12.2023.].

¹⁷ Grozījumi Augstskolu likumā – likumprojekts 3. lasījumam. Pieejams: https://www.saeima.lv/L_Saeima7/lasa-LP0462_3.htm [aplūkots 03.12.2023.].

¹⁸ Latvijas Republikas 7. Saeimas 2000. gada 23. novembra sēdes stenogramma. Pieejams: <https://www.saeima.lv/steno/2000/st2311.html> [aplūkots 03.12.2023.].

Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka prasība, lai būtu tieša saskarsme starp akadēmisko personālu un studējošajiem, faktiski paredz, lai kontaktstundā akadēmiskais personāls visu laiku būtu klātesošs un pieejams, kā arī lai būtu personīga un tieša komunikācija starp akadēmisko personālu un studējošajiem. Ja nav iespējams konstatēt tiešu saskarsmi starp akadēmisko personālu un studējošajiem, tad attiecīgais nodarbības laiks nav uzskatāms par kontaktstundu.

2. Ietekme uz mācību metožu izvēli

Ir pieejami daudzi avoti par mācību metodēm augstākajā izglītībā,¹⁹ kā arī, piemēram, tieši tiesību zinātnes studijās.²⁰ Pētnieki ir daudz rakstījuši par tādiem tematiem kā studentcentrēta izglītība (*student-centered teaching*), kā arī 21. gadsimta prasmju (*21st century skills*) ieviešana augstākajā izglītībā.²¹ Tāpat arī tādas metodes kā pieredzē balstīta mācīšanās²² (*experiential learning*) un uz problēmu risināšanu balstīta mācīšanās²³ (*problem-based learning*) tiek izmantotas dažādās studiju programmās, tai skaitā tiesību zinātņu studiju programmās.

Apskatot dažādas pieejamās mācību metožu klasifikācijas,²⁴ var secināt, ka mācību metodes varētu iedalīt tādās, kas ir centrētas uz studentiem, un tādās, kas ir centrētas uz pasniedzējiem. Tā, piemēram, lekcija ir uz pasniedzēju centrēta metode, turklāt tāda, kas nemaz vai arī tikai pavisam nedaudz attīsta 21. gadsimta prasmes. Savukārt pieredzē balstīta mācīšanās ir uz studentiem centrēta metode, kas var būtiski veicināt 21. gadsimta prasmju attīstību.

¹⁹ Sk., piemēram, Kozimor-King M., Chin J. C. (eds). *Learning from each other: refining the practice of teaching in higher education*. Oakland: University of California Press, 2018; Misseyanni A., Lytras M. D., Papadopoulou P., Marouli C. *Active Learning Strategies in Higher Education: Teaching for Leadership, Innovation and Creativity*. Bingley: Emerald Publishing Limited, 2018; Montgomery D. *Teaching for learning gain in higher education: developing self-regulated learners*. New York: Routledge, 2021; Ligorio M. B., Amenduni F. *Blended Learning and Teaching in Higher Education: An International Perspective*. Basel: Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2022.

²⁰ Sk., piemēram, rakstus žurnālā *The Law Teacher* (pieejami, piemēram, HeinOnline datubāzē).

²¹ Sk., piemēram, National Research Council (U. S.). *Committee on the Assessment of 21st Century Skills. Assessing 21st Century Skills*. Washington: National Academies Press, 2011; Care E., Griffin P. E., Wilson M. R. *Assessment and teaching of 21st century skills: research and applications*. Cham: Springer, 2018; Spooner E. *Interactive student centered learning: a cooperative approach to learning*. Lanham: Rowman and Littlefield Publishers, 2015.

²² Sk., piemēram, McDonald B. *Improving teaching and learning through experiential learning*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2020; Ka Yuk Chan C. *Assessment for experiential learning*. New York: Routledge, 2023.

²³ Sk., piemēram, rakstus žurnālā *The Journal of Problem Based Learning in Higher Education*. Steuer R., Miller D. *PBL Simplified 6 Steps to Move Project Based Learning from Idea to Reality*. La Vergne: Morgan James Publishing, 2022. Sk. arī Māstrihtas (*Maastricht*) Universitātes piemēru par uz problēmu risināšanu balstītas mācīšanās ieviešanu studiju procesā. Pieejams: <https://www.maastrichtuniversity.nl/education/why-um/problem-based-learning> [aplūkots 21.11.2023.].

²⁴ Sk., piemēram, Mohiuddin K., Islam M. A., Sharif M., Nur S., Talukder M. S., Alghobiri M. A. *Enumeration of Potential Teaching Methods in Higher Education: A Cross-Disciplinary Study*. Education Research International, 2020, pp. 1–17; Bourner T. *Teaching Methods for Learning Outcomes*. Education + Training 39, No. 9, 1997, p. 347.

Izvērtējot jēdziena “kontaktstunda” interpretāciju, secināms, ka kontaktstundā varētu būt grūti vai pat neiespējami izmantot tādas mācību metodes, kas ir vairāk uz studentiem centrētas. Galvenais iemesls tam ir prasība, lai būtu tieša saskarsme starp akadēmisko personālu un studējošajiem. Proti, tās mācību metodes, kas ir vairāk uz studentiem centrētas, bieži paredz lielāku autonomiju studentiem un mazāku akadēmiskā personāla iesaisti. Tā, piemēram, uz problēmu risināšanu balstīta mācīšanās var tikt organizēta arī tā, ka tajā ir minimāla pasniedzēja iesaiste un nav nepārtrauktas tiešās saskarsmes nodarbībā.²⁵ Līdz ar to saskaņā ar šobrīd spēkā esošo regulējumu Latvijas augstākās izglītības iestādēs kontaktstundu laikā uz problēmu risināšanu balstītu mācīšanos faktiski izmantot nevar.

Tāpat arī praktiskajās nodarbībās (semināros) nav iespējams izmantot tādas mācību uzdevumus kā, piemēram, darbs grupās, kad studējošie, lai izpildītu uzdevumus, kontaktstundas laikā dotos, piemēram, uz bibliotēku. Šādā veidā netiktu izpildīta tiešās saskarsmes prasība, kā arī tas būtu pretrunā mērķim, kā dēļ tika pieņemts regulējums par minimālo kontaktstundu daudzumu.

Vēl viens aspekts, kas ietekmē mācību metožu izvēli, ir kontaktstundas definīcijā iekļautā prasība, ka tiešai saskarsmei jābūt starp akadēmisko personālu un studējošajiem, lai konkrētais laiks varētu tikt uzskatīts par kontaktstundu. Saskaņā ar Augstskolu likuma 27. panta pirmo daļu akadēmisko personālu veido profesori, asociētie profesori, docenti, lektori, vadošie pētnieki, pētnieki un asistenti. Savukārt no Augstskolu likuma 40. panta pirmās un otrās daļas izriet, ka var būt arī viesprofesori, asociētie viesprofesori, viesdocenti, vieslektori un viesasistenti. Tādējādi var secināt, ka personai, kura atrodas tiešā saskarsmē ar studējošajiem, jāpārstāv kāda no iepriekš minētajām akadēmiskā personāla kategorijām, lai šīs personas saskarsme ar studējošajiem varētu tikt uzskatīta par kontaktstundu.

Izvērtējot esošo regulējumu, iespējams identificēt vismaz divas problēmsituācijas. Pirmkārt, studiju kursā esošo kontaktstundu laikā varētu būt neiespējami aicināt viesus, piemēram, nozares pārstāvjus, kuri varētu dalīties savā pieredzē ar studentiem. Otrkārt, kontaktstundu laikā nav iespējams doties mācību ekskursijās, piemēram, uz valsts iestādēm vai uzņēmumiem. Iemesls šiem ierobežojumiem ir tāds, ka šādu aktivitāšu laikā, visticamāk, nav tiešās saskarsmes starp akadēmisko personālu un studējošajiem. Saskarsme ir starp studējošajiem un uzaicināto viesi vai iestādes darbinieku, kurš vada mācību ekskursiju. Fakts, ka akadēmiskā personāla pārstāvis šādas mācību aktivitātes laikā atrodas auditorijā un arī klausās uzaicinātā viesā stāstījumu vai arī piedalās mācību ekskursijā un klausās ekskursijas vadītāja stāstījumu, nevar tikt uzskatīts par tiešu saskarsmi starp akadēmisko personālu un studējošajiem.

Šādas mācību aktivitātes var, protams, organizēt papildus noteiktajām kontaktstundām. Šādā gadījumā jāievēro kopējais darba apjoms studiju kursā un fakts, ka studējošajiem jābūt pietiekamam laikam individuālām studijām. Proti, laiks, kas tiek pavadīts šādās mācību aktivitātēs, ir ieskaitāms kopējā darba apjomā.

²⁵ Sk., piemēram, Holgaard J. E. An Introduction to Problem-Based Learning in Higher Education. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2021, pp. 85–90.

Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka šobrīd spēkā esošā kontaktstundas definīcija ierobežo akadēmiskā personāla iespējas izvēlēties mācību metodes un galvenais iemesls tam ir definīcijā paredzētā prasība, lai būtu tieša saskarsme starp akadēmisko personālu un studējošajiem.

Kopsavilkums

1. Augstskolu likuma 6. panta ceturrtā daļa paredz, ka akadēmiskais personāls ir tiesīgs izvēlēties mācību metodes. Šis akadēmiskā personāla tiesības ir daļa no akadēmiskās brīvības principa. Izvēloties mācību metodes, kuras paredzēts izmantot kontaktstundas laikā, jāievēro, lai tās nodrošinātu tiešu saskarsmi starp akadēmiskā personāla pārstāvi un studējošajiem, jo pretējā gadījumā attiecīgā nodarbība var netikt uzskatīta par kontaktstundu.
2. Interpretējot Augstskolu likuma 1. panta 7. punktā lietoto jēdzienu "tieša saskarsme", var izmantot arī mērķi, kura dēļ Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumos Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" ir noteikts minimālais kontaktstundu daudzums bakalaura un maģistra studiju programmās. No tā var secināt, ka kontaktstundas definīcija un tajā ietvertā tiešās saskarsmes prasība tiešā veidā paredz personīgu un tiešu kontaktu un komunikāciju starp akadēmisko personālu un studējošajiem.
3. Interpretējot Augstskolu likuma 1. panta 7. punktā noteikto "kontaktstundas" definīciju, secināms, ka tādas nodarbības, kurās nav akadēmiskā personāla tiešās saskarsmes ar studējošajiem, jo centrālā loma nodarbības laikā ir personai, kas nepieder pie akadēmiskā personāla (piemēram, mācību ekskursijas uz dažādām institūcijām, kuras vada attiecīgās institūcijas pārstāvji, tikšanās ar nozaru pārstāvjiem u. tml.), nebūtu uzskatāmas par kontaktstundām.
4. Jēdziena "kontaktstunda" pašreizējā definīcija ierobežo akadēmiskā personāla iespējas izvēlēties mūsdienīgas mācību metodes (piemēram, uz problēmu risināšanu balstītu mācīšanos), jo tās ne vienmēr paredz tiešu saskarsmi starp akadēmisko personālu un studējošajiem. Līdz ar to saskaņā ar pašreizējo regulējumu obligāti nepieciešamais kontaktstundu skaits ne vienmēr var tikt izmantots visefektīvākajā veidā.
5. Būtu lietderīgi apsvērt grozījumus Augstskolu likuma 1. panta 7. punktā, jēdzienu "tieša saskarsme" aizstājot, piemēram, ar jēdzienu "sadarbība". Jēdziens "sadarbība" būtu daudz plašāk interpretējams nekā "tieša saskarsme", un tas ļautu akadēmiskajam personālam kontaktstundas ietvaros izmantot vairāk mācību metožu, tai skaitā tādas metodes, kas paredz mazāku akadēmiskā personāla tiešu iesaisti un kas sniedz lielāku autonomiju studējošajiem.

BIBLIOGRĀFIJA

Literatūra

1. Beger R. Present-day corporate communication: a practice-oriented, state-of-the-art guide. Singapore: Springer, 2018.
2. Bloju C. L., Stan R. V. Didactic Communication – Key Element for Any Successful Teaching Activity. *Procedia – Social and Behavioural Sciences* 76, 2013.
3. Bourner T. Teaching Methods for Learning Outcomes. *Education + Training* 39, No. 9, 1997.
4. Care E., Griffin P. E., Wilson M. R. Assessment and teaching of 21st century skills: research and applications. Cham: Springer, 2018.
5. DiCarlo S. E. Too much content, not enough thinking, and too little FUN! *Advances in Psychology Education* 33, No. 4, 2009.
6. Hobbs P. Defining the law: (Mis)using the dictionary to decide cases. *Discourse Studies* 13, No. 3, 2011.
7. Holgaard J. E. An Introduction to Problem-Based Learning in Higher Education. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2021.
8. Houser M. L. Are We Violating Their Expectations? Instructor Communication Expectations of Traditional and Nontraditional Students. *Communication Quarterly* 53, No. 2, 2002.
9. Ka Yuk Chan C. Assessment for experiential learning. New York: Routledge, 2023.
10. Kozimor-King M., Chin J. C. (eds). Learning from each other: refining the practice of teaching in higher education. Oakland: University of California Press, 2018.
11. Ligorio M. B., Amenduni F. Blended Learning and Teaching in Higher Education: An International Perspective. Basel: Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2022.
12. McDonald B. Improving teaching and learning through experiential learning. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2020.
13. Misseyanni A., Lytras M. D., Papadopoulou P., Marouli C. Active Learning Strategies in Higher Education: Teaching for Leadership, Innovation and Creativity. Bingley: Emerald Publishing Limited, 2018.
14. Mohiuddin K., Islam M. A., Sharif M., Nur S., Talukder M. S., Alghobiri M. A. Enumeration of Potential Teaching Methods in Higher Education: A Cross-Disciplinary Study. *Education Research International*, 2020.
15. Montgomery D. Teaching for learning gain in higher education: developing self-regulated learners. New York: Routledge, 2021.
16. National Research Council (U. S.). Committee on the Assessment of 21st Century Skills. *Assessing 21st Century Skills*. Washington: National Academies Press, 2011.
17. Neimanis J. Ievads tiesībās. Rīga: zv. adv. Jānis Neimanis, 2004.
18. Spooner E. Interactive student centered learning: a cooperative approach to learning. Lanham: Rowman and Littlefield Publishers, 2015.
19. Steuer R., Miller D. PBL Simplified 6 Steps to Move Project Based Learning from Idea to Reality. La Vergne: Morgan James Publishing, 2022.
20. Suci L. The Role of Communication in Building Pedagogical Relationship. *Procedia – Social and Behavioural Sciences* 116, 2014.
21. Žogla I. Didaktikas teorētiskie pamati. Rīga: RaKa, 2001.

Citi materiāli

22. Augstskolu likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums> [aplūkots 03.12.2023.].
23. Civillikums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums> [aplūkots 04.12.2023.].
24. Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumi Nr. 240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/266187-noteikumi-par-valsts-akademiskas-izglitibas-standartu> [aplūkots 01.12.2023.].
25. Grozījumi Augstskolu likumā – likumprojekts 3. lasījumam. Pieejams: https://www.saeima.lv/L_Saeima7/lasa-LP0462_3.htm [aplūkots 03.12.2023.].
26. Latviešu literārās valodas vārdnīcas šķirklis "saskarsme". Pieejams: <https://llvv.tezaurs.lv/saskarsme> [aplūkots 03.12.2023.].
27. Latviešu literārās valodas vārdnīcas šķirklis "tiešs". Pieejams: <https://llvv.tezaurs.lv/tie%C5%A1s> [aplūkots 03.12.2023.].
28. Latvijas Republikas 7. Saeimas 2000. gada 23. novembra sēdes stenogramma. Pieejams: <https://www.saeima.lv/steno/2000/st2311.html> [aplūkots 03.12.2023.].
29. Latvijas Studentu apvienība, 19.02.2013., "Latvijas Studentu apvienība izvirza priekšlikumu noteikt minimālo akadēmisko kontaktstundu skaitu pilna laika studijām". Pieejams: <https://www.lsa.lv/latvijas-studentu-apvieniba-izvirza-priekslikumu-noteikt-minimalo-akademisko-kontaktstundu-skaitu-pilna-laika-studijam/> [aplūkots 02.12.2023.].
30. LSM.lv, 19.02.2013., "LSA: Jānosaka minimālais lekciju skaits augstskolās". Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/lisa-janosaka-minimalais-lekciju-skaitis-augstskolas.a51907/> [aplūkots 02.12.2023.].
31. Māstrihtas Universitātes informācija par uz problēmu risināšanu balstītu mācīšanos. Pieejams: <https://www.maastrichtuniversity.nl/education/why-um/problem-based-learning> [aplūkots 21.11.2023.].
32. Ministru kabineta noteikumu projekta "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" anotācija. Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40300977> [aplūkots 04.12.2023.].
33. "The Journal of Problem Based Learning in Higher Education". Pieejams: <https://journals.aau.dk/index.php/pbl/about> [aplūkots 04.12.2023.].
34. "The Law Teacher". Pieejams: <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=ralt20> [aplūkots 04.12.2023.].